

RÄDDA BARNEN DEBATT

2023-12-05 15:23 CET

Aftonbladet 22 mars 2023: Sätt stopp för statens övergrepp på barn

DEBATT. Cirka 1 000 barn och unga vårdas varje år inom den statliga tvångsvården, som bedrivs av Statens Institutionsstyrelses ([Sis](#)). Det motsvarar en normalstor gymnasieskola.

Föreställ dig att elever på en gymnasieskola larmar om att personalen utsätter dem för sexuella övergrepp flera gånger i månaden och att nya lärare varje år döms för våldtäkt. En sådan skola hade naturligtvis inte tillåtits att bedriva verksamhet och ansvariga hade ställts till svars. Inom den statliga tvångsvården däremot har barn och unga utsatts för våld och övergrepp under årtionden. Trots en rad åtgärds paket och riktade regeringsuppdrag har

staten inte lyckats stoppa missförhållandena. Förra året kom nya granskningar från [Institutionen för vård och omsorg \(Ivo\)](#), [Justitieombudsmannen \(JO\)](#) och [Statskontoret](#) som alla visade på våld, övergrepp och en myndighetsledning som misslyckats med sitt uppdrag.

I dag presenterar barnrättsorganisationerna Barnrättsbyrån och Childhood [en ny rapport som beskriver omfattningen av de sexuella övergreppen mot barn och unga inom Sis](#). Övergreppen handlar nästan uteslutande om manlig personal som utsätter omhändertagna flickor för sexuellt våld, men det förekommer även rapporter om sexuella övergrepp mot pojkar. Dokumentation från Sis och Ivo mellan 2019 och 2022 visar på fem inrapporteringar i månaden av sexuella kränkningar eller övergrepp från personal. I rapporten sammanställs även rättsfall från de senaste fem åren.

I genomsnitt har en Sis-anställd per år dömts för våldtäkt mot ett placerat barn. I rapporten beskrivs också ett tydligt mönster där barnens egna uppgifter om sexuella övergrepp stannar inom Sis, trots att de enligt lag ska anmälas till åklagare och Ivo.

Regeringen har det yttersta ansvaret för de barn som staten vårdar. Regeringen behöver nu agera med kraft för att stoppa våldet och de sexuella övergreppen samt säkerställa att barn på Sis får tillgång till den vård som de har rätt till.

Fler ineffektiva satsningar på Sis kommer att öppna upp för fortsatta övergrepp och förlänga lidandet för barnen. I stället bör regeringen tillsätta en utredning med uppdraget att föreslå en genomgripande reform av den statliga tvångsvården för barn, med barns behov och rättigheter i centrum.

I väntan på en sådan utredning behövs akuta åtgärder från regeringen för att skydda barnen inom Sis. Tre omedelbara åtgärder är särskilt viktiga:

1. **Skärp tillsynen.** Ge Ivo i uppdrag att genomföra en kraftigt utökad tillsyn av Sis verksamhet med syfte att upptäcka och motverka våld, sexuella övergrepp och andra missförhållanden.
2. **Förbjud avskiljningar.** Avskaffa den brett kritiserade befogenheten avskiljning på statliga ungdomshem, som innebär att barn utsätts för våld och isoleras.
3. **Inför barnombud.** Säkerställ att alla barn inom Sis har tillgång till ett oberoende barnombud som de kan vända sig till när deras

rättigheter kränks.

Barn som placeras inom Sis tillhör en av samhällets mest sårbara grupper. Många av dessa barn har tidigare erfarenheter av övergrepp, våld och svek från vuxenvärlden. De är inlåsta, avskärmade från omvärlden och ofta utan vårdnadshavare som kan företräda dem.

Vi barnrättsorganisationer har ett tydligt budskap: det räcker nu. Det är hög tid att regeringen genomför en total reform av den statliga tvångsvården för barn.

Elin Wernquist, generalsekreterare Barnrättsbyrån

Anna Karin Hildingson Boqvist, generalsekreterare Ecpat

Elin Hågeby Caicedo, generalsekreterare Maskrosbarn

Gabriella Kärnekull Wolfe, ombudsman mot kommersiell sexuell exploatering av barn

Ida Östensson, generalsekreterare Child10

Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris

Maria Frisk, Sverigechef Rädda barnen

Pernilla Baralt, generalsekreterare Unicef Sverige

[Rädda Barnen](#) är en politiskt och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och internationellt. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras.

Följ oss på:

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Kontaktpersoner

Rädda Barnens pressjour

Presskontakt

Tillgänglig för journalister mellan klockan 08.00 och 20.00.

press@rb.se

08-698 90 90

Anne Thorngren

Presskontakt

Pressekreterare

Svenska frågor

anne.thorngren@rb.se

0723-57 67 56

Åsa Runström Awad

Presskontakt

Pressekreterare

Internationella frågor

asa.runstrom.awad@rb.se

0733-55 34 33